Miejsce na identyfikację szkoły

dysleksja

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM GEOGRAFIA

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 150 minut

LISTOPAD ROK 2008

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1–34) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy oraz kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **60 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusz opracowany przez Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON.
Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione. Wydawca zezwala na kopiowanie zadań przez dyrektorów szkół biorących udział w programie Próbna Matura z OPERONEM.

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl
Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Do rozwiązania zadań od 1 do 10 wykorzystaj barwną mapę Pojezierza Łagowskiego oraz własną wiedzę.

Zadanie 1. (*1 pkt*)

Oblicz wysokość szczytu Wzgórze Pożrzadelskie (pole D4) względem lustra wody Jeziora Łagowskiego.
Obliczenia:

Wysokość: ……..

Zadanie 2. (*2 pkt*)

Oblicz odległość rzeczywistą w linii prostej między zamkiem w Łagowie (pole E3) a kościołem w Jemiołowie (pole D2).
Obliczenia:

Odległość ta wynosi: ……..

Zadanie 3. (*1 pkt*)

Wymień trzy charakterystyczne cechy Jeziora Ciecz (Trześniowskiego).

1. .....
2. .....
3. .....

Zadanie 4. (*1 pkt*)

Na przedstawionym na mapie obszarze bardzo słabo rozwinięte jest rolnictwo. Podaj dwie bariery, które ograniczają jego rozwój.

1. .....
2. .....

Zadanie 5. (*2 pkt*)

Wskaż, a następnie porównaj elementy zagospodarowania terenu w polach B2 i E3.

Element zagospodarowania terenu	**B2**	**E3**
zabudowa		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 6. (*1 pkt*)

Podaj nazwy trzech rezerwatów chroniących różne elementy środowiska przyrodniczego.

1. .....
2. .....
3. .....

Zadanie 7. (*2 pkt*)

Opisz wędrówkę szlakami turystycznymi od przystanku PKS w miejscowości Pożrzadło (pole C4) aż do Jeziora Czarnego. W opisie uwzględnij kolor szlaku i zmiany kierunków drogi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (*2 pkt*)

Oznacz literą P zdania prawdziwe, a literą F – zdania błędne.

a) Walewice są najatrakcyjniejszą miejscowością turystyczną na przedstawionym obszarze. .....

b) Wzgórze Pożrzadelskie jest najlepszym punktem widokowym na Jezioro Ciecz. .....

c) Przy moście w Łagowie znajduje się zamek. .....

d) Nad największymi jeziorami regionu istnieje rozbudowana baza turystyczna. .....

Zadanie 9. (*1 pkt*)

Podkreśl nazwę miejscowości, w której Słońce będzie górowało najpóźniej.

a) Koryta

b) Łagówek

c) Jemiołów

d) Pożrzadło

Zadanie 10. (*1 pkt*)

Podaj dwa surowce, które mogły być wydobywane w nieczynnych kopalniach tego młodoglacjalnego regionu.

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 11. (*2 pkt*)

Wymień po jednym przykładzie wpływu wulkanów na podane sfery Ziemi.

Sfera Ziemi	Przykład wpływu
Litosfera	
Atmosfera	
Hydrosfera	
Pedosfera	

Zadanie 12. (*2 pkt*)

Podaj nazwy wulkanów na podstawie opisów ich erupcji.

a) Do jednej z największych odnotowanych erupcji wulkanu w dziejach ludzkości doszło 27 sierpnia 1883 roku u wybrzeży Indonezji. Huk wybuchu słyszalny był w odległej o 2000 mil Australii. Fala tsunami o wysokości do 40 m zmyła okoliczne wioski, przemieszczając się do połowy planety. Fala sejsmiczna obiegła Ziemię 7 razy. Wskutek tego wybuchu zginęło ponad 38 tysięcy ludzi. Wybuch prawie całkowicie zniszczył wyspę, na której wulkan się znajdował, a ilość wyrzuconych do atmosfery popiołów sprawiła, że przez kolejne trzy lata Słońce i Księżyc miały inne zabarwienie.

.....

b) W czasie wybuchu w 79 roku zostały zasypane Pompeje i Herkulanum. Od tej pory wulkan wywierał ogromny wpływ na życie mieszkańców Zatoki Neapolitańskiej. Źródła historyczne zanotowały ponad sto jego erupcji, lecz tylko dwie (nie licząc tej z 79 r.) o poważnych rozmiarach: w 1631 roku zginęło 3 tysiące mieszkańców pobliskich miejscowości, a w marcu 1944 roku miasteczka u podnóża góry zostały znacznie zniszczone. .....

Zadanie 13. (*2 pkt*)

Podkreśl w każdej grupie ten element, który nie spełnia kryterium przyporządkowania.

a) grzyb skalny, graniak, rynna deflacyjna, bruzda korazyjna

b) komin krasowy, mogot, jaskinia, korytarz

c) dolina V-kształtna, otoczak, meander, dolina U-kształtna

d) cyrk polodowcowy, wygład lodowcowy, pradolina, kocioł lodowcowy

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 14. (*2 pkt*)

Uzupełnij poniższy schemat, wrysowując strzałki obrazujące kierunek mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej. Wpisz nazwę wiatrów wiejących w tej strefie.

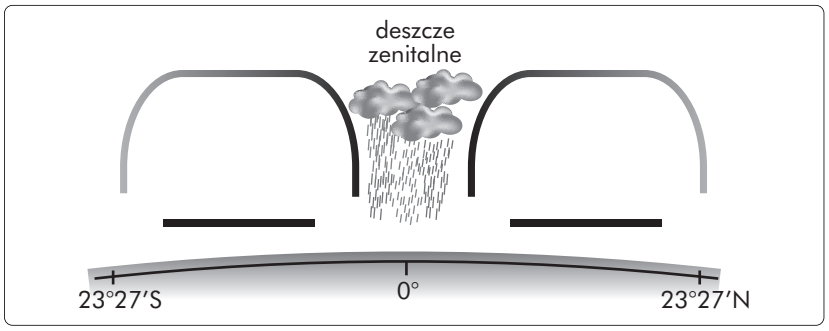

Zadanie 15. (*1 pkt*)

Mapa przedstawia zasolenie wód powierzchniowych mórz i oceanów. **Podaj dwie przyczyny zróżnicowania zasolenia wód powierzchniowych w okolicach równika i zwrotników.**

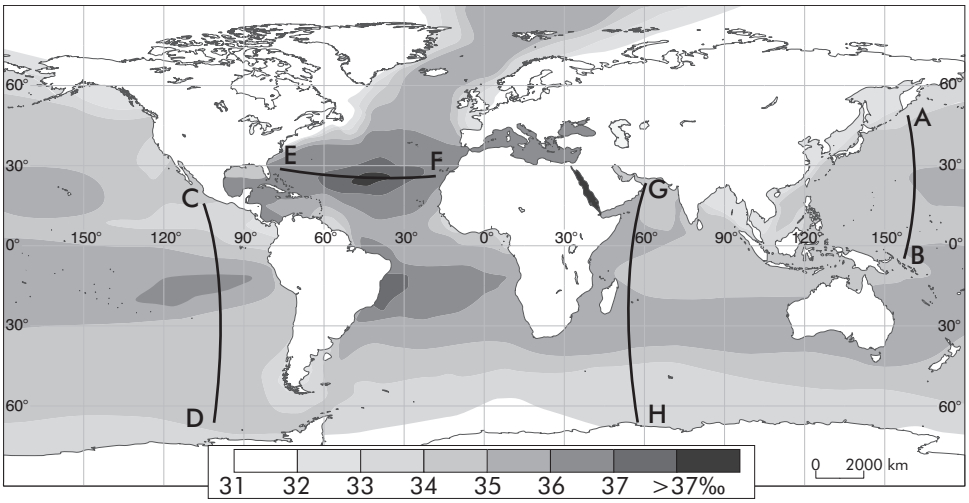

1. .....

2. .....

Zadanie 16. (*1 pkt*)

Na rysunku przedstawiono pionowy przekrój zasolenia wód. **Odszukaj ten profil na mapie z zadania 15 i wpisz w określone miejsca na przekroju odpowiednie litery.**

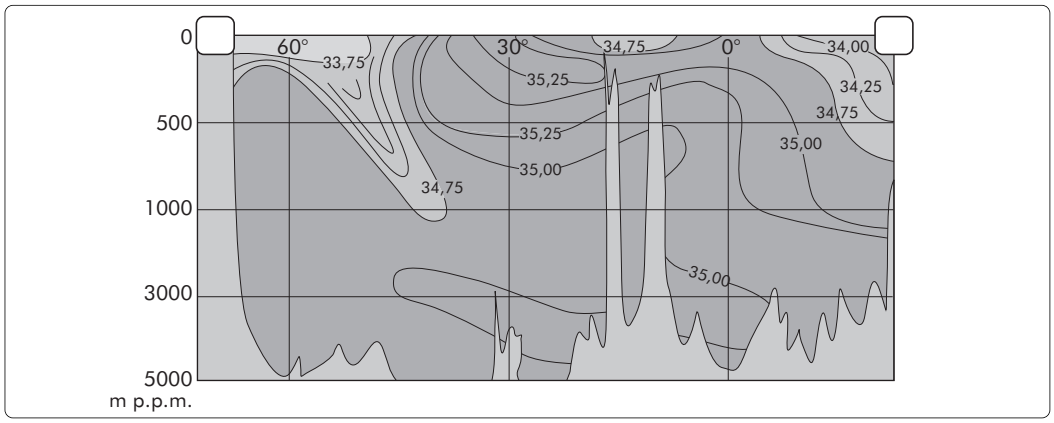

Zadanie 17. (*2 pkt*)

Przyporządkuj jeziorom ich typ genetyczny.

a) Bajkał
b) Mamry
c) Górne
d) Czad
e) Maracaibo

A. tektoniczno-eoliczne
B. tektoniczne
C. polodowcowe cyrkowe
D. polodowcowe morenowe
E. tektoniczno-polodowcowe
F. tektoniczno-lagunowe

a –…. b –…. c –…. d –…. e –….

Zadanie 18. (*2 pkt*)

Wpisz do tabeli po trzy przykłady świadczące o wykorzystaniu wody w życiu człowieka i trzy przykłady na to, że jest żywiołem.

Woda w życiu człowieka jako:	
korzyść	**żywioł**

Zadanie 19. (*2 pkt*)

Na podstawie tabeli przedstawiającej przyrost naturalny, saldo migracji i przyrost rzeczywisty na świecie i w wybranych krajach świata, wykonaj podane polecenia.

	Przyrost naturalny	**Saldo migracji**	**Przyrost rzeczywisty**
	2005 r. (‰)		
ŚWIAT	11,4	0,0	11,4
Argentyna	9,3	0,4	9,7
Australia	4,8	3,9	8,7
Brazylia	10,7	0,0	10,7
Chiny	6,2	– 0,4	5,8
Egipt	18,1	– 0,2	17,9
Indie	14,0	– 0,1	13,9
Indonezja	14,5	0,0	14,5
Iran	11,3	–2,6	8,7
Izrael	12,0	0,0	12,0
Japonia	0,5	0,0	0,5

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Kanada	3,1	5,9	9,0
Korea Płd.	3,8	0,0	3,8
Meksyk	16,2	–4,6	11,6
Nigeria	23,5	0,3	23,8
Pakistan	22,0	–1,7	20,3
Polska	– 0,1	– 0,3	– 0,4
RPA	–2,8	– 0,2	–3,0
Turcja	10,9	0,0	10,9
USA	5,9	3,3	9,2

a) Sformułuj wniosek dotyczący związku między rozwojem gospodarczym państw świata a saldem migracji.

.....

.....

b) Zapisz wniosek wynikający z porównania przyrostu rzeczywistego Iranu i Australii, który uwzględnia przyrost naturalny i saldo migracji.

.....

.....

.....

Zadanie 20. (*1 pkt*)

Do podanych grup języków przyporządkuj ich przykłady.

a) język sztuczny

b) język oficjalny (stosowane w ONZ)

c) język martwy

d) język etniczny

a –…. b –…. c –…. d –….

A. język arabski

B. język łaciński

C. esperanto

D. język łużycki

E. język Romów (cygański)

Zadanie 21. (*1 pkt*)

Wymień kraje, które weszły w skład Unii Europejskiej w 2007 roku, oraz kraj aspirujący do wejścia w struktury tej organizacji, ale prawie w całości leżący poza kontynentem europejskim.

.....

Zadanie 22. (*2 pkt*)

Skreśl błędne sformułowania, aby powstały zdania prawdziwe.

Wskaźnik HDI będący miernikiem rozwoju gospodarczego państw świata może przyjmować wartości od **0–1 / 0–10**.

Do jego obliczania wykorzystuje się bezpośrednio trzy podstawowe mierniki:

- **średnia długość trwania życia / liczba rozwodów na 100 osób,**
- **wskaźnik skolaryzacji / wskaźnik urbanizacji,**
- **PKB w USD / majątek narodowy w USD.**

Wartość wskaźnika HDI dla Polski znajduje się w przedziale **8,1–10 / 0,81–1.**

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 23. (*2 pkt*)

Mapa przedstawia konflikty zbrojne na kontynencie Azji. **Rozpoznaj i wpisz w odpowiednie miejsca strony konfliktów oraz podaj najważniejsze przyczyny:**

strony konfliktu: .....
.....
przyczyny: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

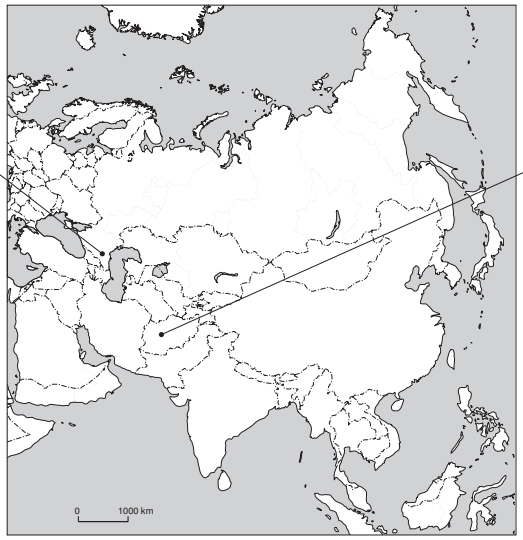

strony konfliktu: .....
.....
przyczyny: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 24. (*2 pkt*)

Na podstawie mapy odpowiedz na pytania.

a) W której z byłych republik radzieckich (oprócz terenu dzisiejszej Rosji) mieszkał największy, a w której – najmniejszy odsetek Rosjan?

największy: ....., najmniejszy: .....

b) które republiki zamieszkuje większy odsetek Rosjan: nadbałtyckie czy kaukaskie?

.....

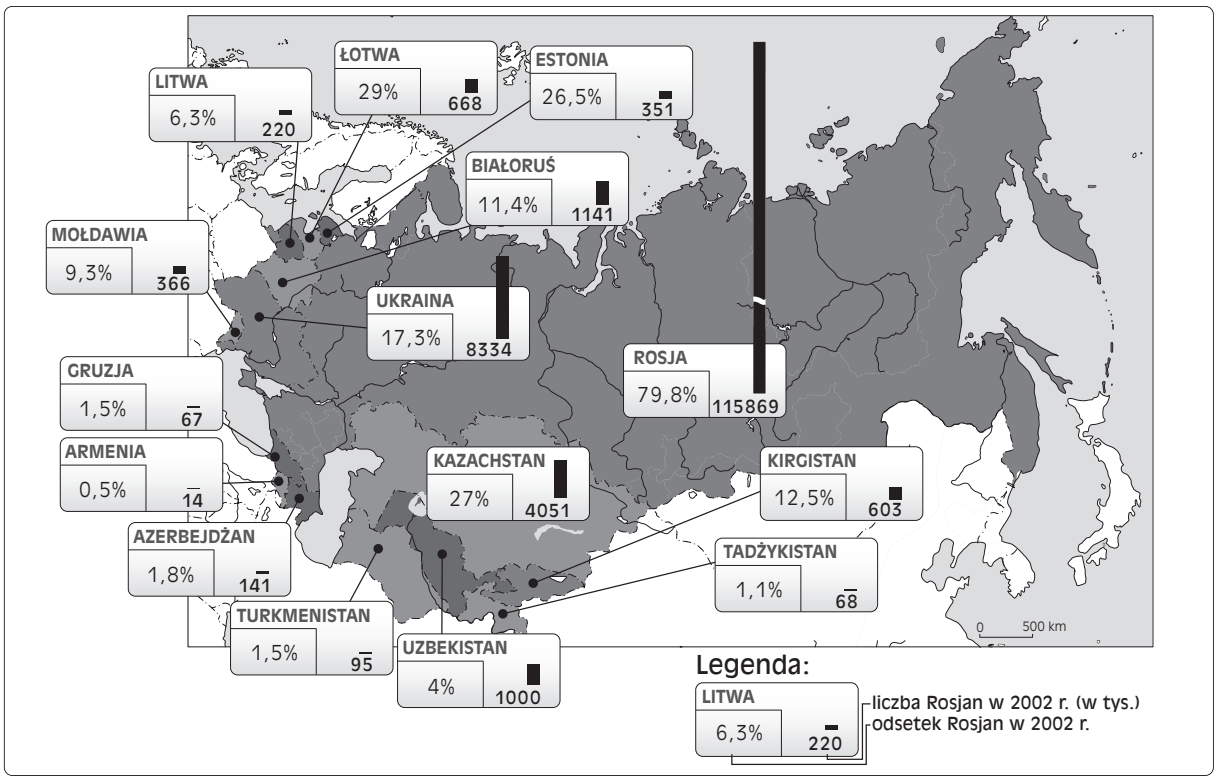

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 25. (*2 pkt*)

Przeanalizuj poniższe wykresy, a następnie podkreśl prawdziwe z podanych zdań i krótko uzasadnij swój wybór.

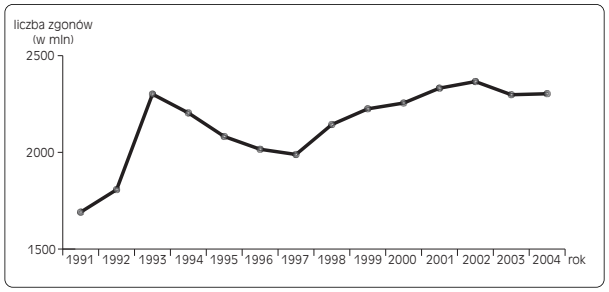

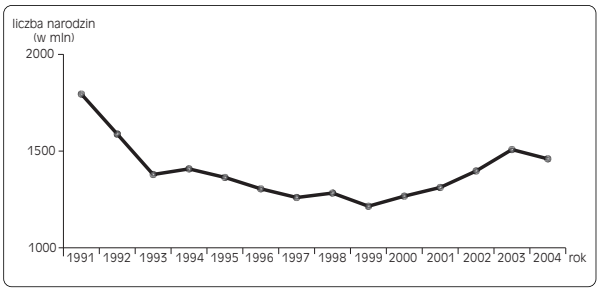

Liczba ludności Rosji się zwiększa.

Liczba ludności Rosji się zmniejsza.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 26. (*2 pkt*)

Mapa przedstawia odsetek zakażonych wirusem HIV. Na jej podstawie wykonaj poniższe polecenia.

a) Podaj nazwę jednego kraju o dużym odsetku populacji zakażonych wirusem HIV i nazwę jednego kraju o minimalnym odsetku zakażonej populacji.

kraj o dużym zakażeniu – .....

kraj o małym zakażeniu – .....

b) Podaj trzy przyczyny dużej liczby zakażeń wirusem HIV w Afryce.

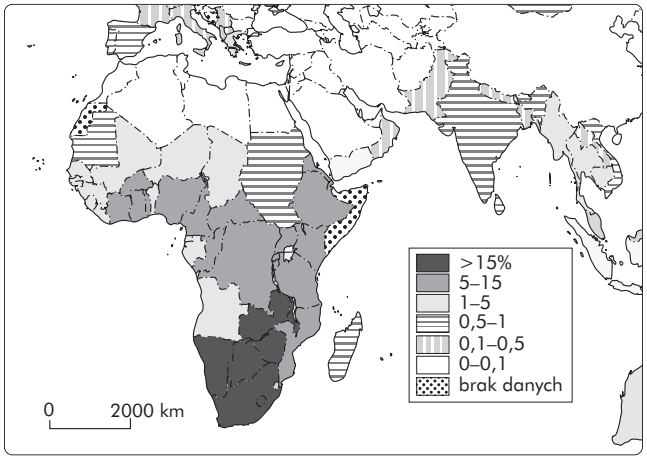

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 27. (*2 pkt*)

Wymień trzy działania podejmowane w ramach protekcjonizmu rynku rolnego w obrębie Unii Europejskiej.

1. .....

2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 28. (*2 pkt*)

Do podanych grup roślin dopisz po trzy przykłady:

a) zboża – .....,

b) rośliny oleiste – .....

Zadanie 29. (*3 pkt*)

Tabela zawiera podział mandatów poselskich w okręgach wyborczych według partii. **Po przeanalizowaniu zawartości tabeli wykonaj polecenia.**

	suma mandatów w okręgach wyborczych	**PO**	**PiS**	**LiD**	**PSL**
suma mandatów wg partii		**209**	**166**	**53**	**31**
Legnica	12	6	4	2	0
Wałbrzych	8	5	2	1	0
Wrocław	14	9	4	1	0
Bydgoszcz	12	6	3	2	1
Toruń	13	6	4	2	1
Lublin	15	5	7	1	2
Chełm	12	3	6	1	2
Zielona Góra	12	6	3	2	1
Łódź	10	5	3	2	0
Piotrków Tryb.	9	3	4	1	1
Sieradz	12	4	5	1	2
Chrzanów	8	3	4	1	0
Kraków	13	7	5	1	0
Nowy Sącz	9	3	5	0	1
Tarnów	9	3	5	0	1
Płock	10	3	4	1	2
Radom	9	3	4	1	1
Siedlce	12	3	6	1	2
Warszawa I	19	11	6	2	0
Warszawa II	11	5	4	1	1
Opole	13*	7	3	1	1
Krosno	11	3	6	1	1
Rzeszów	15	4	8	1	2
Białystok	15	5	7	2	1
Gdańsk	12	8	3	1	0
Gdynia	14	8	4	2	0

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Bielsko-Biała	9	4	4	1	0
Częstochowa	7	3	3	1	0
Gliwice	10	6	3	1	0
Rybnik	9	4	4	1	0
Katowice	12	7	4	1	0
Sosnowiec	9	5	2	2	0
Kielce	16	5	7	2	2
Elbląg	8	4	2	1	1
Olsztyn	10	5	3	1	1
Kalisz	12	5	3	2	2
Konin	9	3	3	2	1
Piła	9	4	2	2	1
Poznań	10	7	2	1	0
Koszalin	8	5	2	1	0
Szczecin	13	8	3	2	0

* jeden mandat przypadł przedstawicielowi Mniejszości Niemieckiej, której dotyczą inne zasady prawa wyborczego.

a) Policz, w ilu okręgach wyborczych zwyciężyło PO (ma najwięcej mandatów poselskich).

.....

b) Podaj skróty nazw partii politycznych, które nie zwyciężyły w żadnym z okręgów wyborczych. .....

c) Podaj nazwy okręgów wyborczych, w których żadna z zasiadających w Sejmie partii nie odniosła zwycięstwa. .....

Zadanie 30. (*2 pkt*)

Mapy przedstawiają wyniki wyborów parlamentarnych w latach 2005 i 2007 w okręgach wyborczych według wybranych partii politycznych. **Po przeanalizowaniu treści obydwu map wykonaj polecenia.**

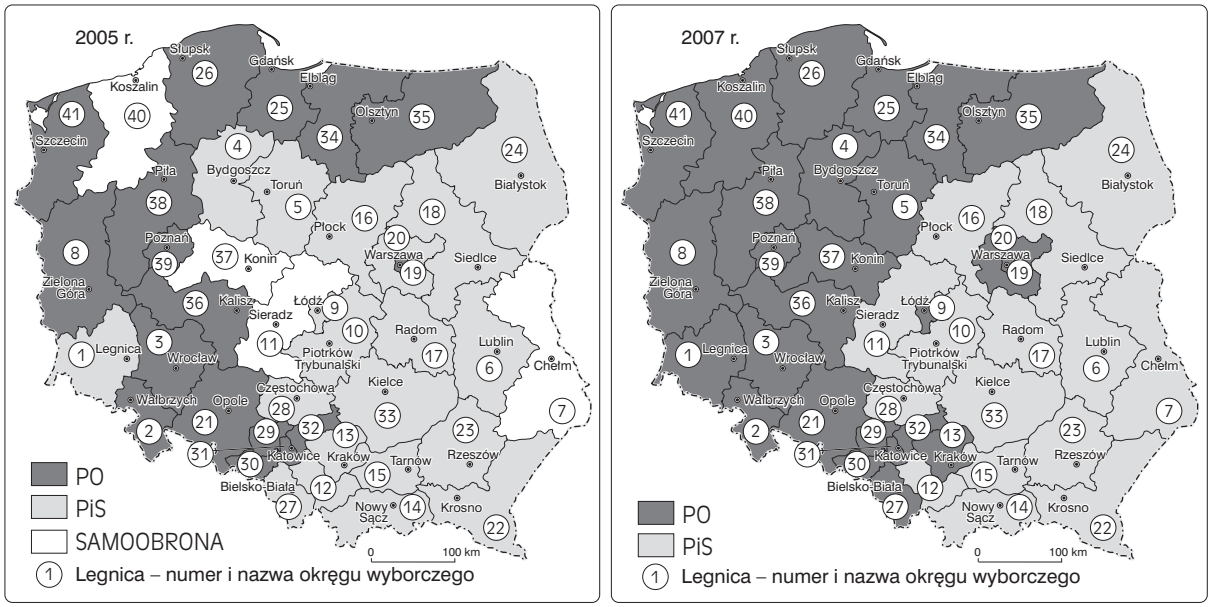

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

a) Podaj nazwy dwóch okręgów wyborczych, w których Samoobrona straciła mandaty poselskie w ostatnich wyborach na rzecz PO: .....

b) Podaj nazwy dwóch okręgów wyborczych, w których Samoobrona straciła mandaty poselskie w ostatnich wyborach na rzecz PiS: .....

Zadanie 31. (*2 pkt*)

Coraz częściej młodzi Polacy ulegają zjawisku „drenażu mózgów”.

a) Wyjaśnij, na czym polega to zjawisko. .....

.....

b) Podaj trzy przykłady państw, dla których jest to zjawisko korzystne.

.....

Zadanie 32. (*2 pkt*)

Rozpoznaj państwa na podstawie ich opisów. Dobierz spośród podanych.

Państwa: Korea Północna, Ukraina, Francja, Arabia Saudyjska, Kuwejt, Niemcy, Brazylia

a) Szybko rozwijający się gospodarczo kraj, intensywnie eksploatujący lasy równikowe. .....

b) Ludność tego państwa nie ma swobód obywatelskich, gospodarka nie podlega prawom wolnego rynku. Kontakty gospodarcze ze światem są silnie ograniczone. .....

c) Jest to państwo o niewielkiej powierzchni z bardzo wysokim wskaźnikiem urbanizacji, będące jednym z najbogatszych państw świata z powodu olbrzymich złóż ropy naftowej. .....

d) Państwo, w którym „pomarańczowa rewolucja” ściera się z „niebieską kontrrewolucją”. .....

e) Jest to państwo, które zajmuje drugie miejsce w Europie pod względem liczby ludności i trzecie na świecie pod względem potencjału gospodarczego. .....

f) Monarchia absolutna, rządzona zgodnie z muzułmańskim prawem szariatu. Na terenie tego państwa leży Mekka. .....

Zadanie 33. (*2 pkt*)

Przeanalizuj kartodiagram pod tytułem „Słoń dogania tygrysa”, a następnie wykonaj polecenia.

a) Podaj nazwy obu krajów przedstawionych na kartodiagramie.

słoń – .....

tygrys – .....

b) Krótko uzasadnij tytuł kartodiagramu.

.....

.....

.....

.....

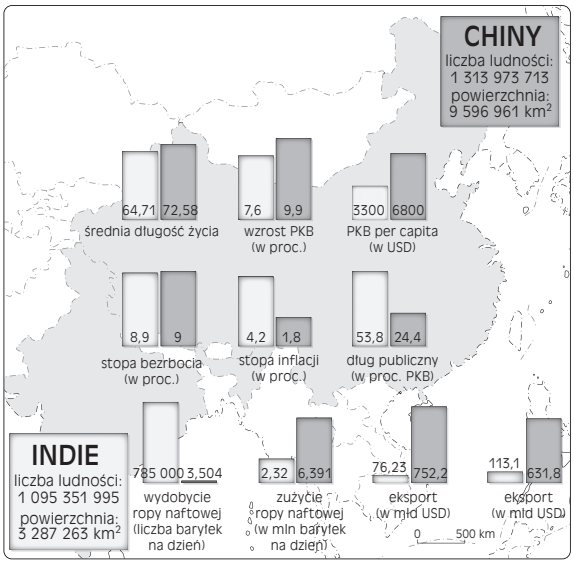

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 34. (*3 pkt*)

Tabela przedstawia obroty handlu zagranicznego Polski w 2005 r. **Na jej podstawie wykonaj niżej podane polecenia.**

Wyszczególnienie	2005 r.		
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD
EKSPORT	**288780,8**	**71423,5**	**89378,1**
Kraje rozwinięte	241374,8	59699,5	74746,6
w tym Unia Europejska	222890,6	55135,6	69013,9
W tym strefa euro	156618,0	38736,0	48521,8
Kraje rozwijające się	18427,4	4553,8	5688,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.	28978,6	7170,2	8943,4
IMPORT	**328192,0**	**81169,7**	**101538,8**
Kraje rozwinięte	240614,3	59484,4	74476,9
w tym Unia Europejska	215164,8	53200,0	66595,5
W tym strefa euro	164599,7	40698,8	50948,3
Kraje rozwijające się	49615,7	12283,9	15338,7
Kraje Europy Śr.-Wsch.	37962,0	9401,4	11723,2
SALDO	**–39411,2**	**–9746,2**	**–12160,7**

a) Wykonaj diagram ilustrujący strukturę importu dla Polski w 2005 r., w USD, wyróżniając kraje Unii Europejskiej.
Obliczenia:

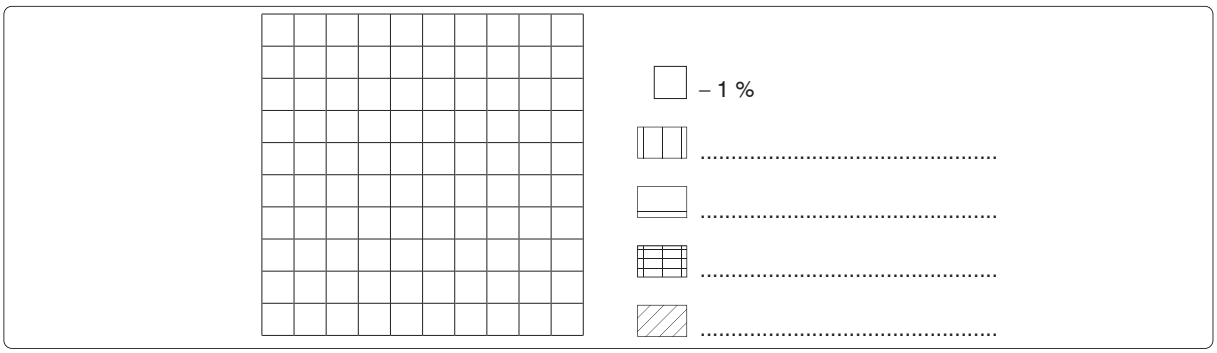

b) Sformułuj dwa wnioski dotyczące wielkości eksportu i importu Polski w USD.

1. .....

2. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl